

Advies aan Provinciale Staten		Uw contactpersoon K. Konings AD/STG
Tbv Statenvergadering d.d	14-11-2022	Doorkiesnummer +31 235143032 Koen.konings@noord-holland.nl
Commissie EFB		
Datum commissievergadering	24-10-2022	
Onderwerp: Begroting 2023		7 november 2022 1 9

Advies commissie RWK:

De voordracht begroting 2023 als bespreekstuk door te geleiden naar PS van 14 november 2022.

Uittreksel van het concept-verslag RWK 24-10-2022:

1. A-agenda Algemeen

4.a Financiën: Begroting 2023 (A-agenda alle commissies)

4.a.1 Financiën: Memorie van antwoord Begroting 2023 (A-Agenda alle commissies)

De **voorzitter** stelt dat in de Begroting wordt vastgesteld wat de commissie in 2023 wil bereiken, wat ze hiervoor gaat doen en hoeveel dit mag kosten. In de Memorie van antwoord geeft de gedeputeerde antwoord op de gestelde vragen. Het doel van deze bespreking is het uitbrengen van een advies aan PS over onderwerpen in de Begroting en de Memorie van antwoord die betrekking hebben op deze commissie.

Mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) stelt dat energie en wonen de twee belangrijke onderwerpen in deze commissie zijn. Over wonen valt nog niet veel te zeggen; het wachten is op het masterplan Wonen 2.0. Dat moet PS eerst vaststellen alvorens PS aan GS de opdracht geeft om te zoeken naar dekking voor de uitvoering hiervan. In de Begroting wordt over de plancapaciteit gezegd dat het totaal aantal woningen in zowel harde als zachte plancapaciteit over de gehele provincie is gedaald met circa 15.000 woningen, waarvan 6000 in Amsterdam. Zo'n daling is bijzonder, zeker nu de nood zo groot is. Dit vergt een toelichting, zeker voor die daling in Amsterdam.

In de provincie Noord-Holland zijn grote problemen met het elektriciteitsnetwerk: de netwerkcongestie. Ze hoort graag hoe de gedeputeerde die denkt te kunnen verbeteren. Het ontbreekt de gemeenten aan

kennis, capaciteit en middelen om hiermee voortvarend aan de slag te gaan. Dit kan er uiteindelijk ook toe leiden dat de woningbouw wordt vertraagd. Dat is een grote zorg voor de VVD.

Mevrouw **Van Andel** (CDA) constateert dat de klimaatplannen in de Begroting een continuering van het huidige beleid laten zien. Veel windprojecten worden vervangen door zonnepanelen. Ze hoort graag hoe de gedeputeerde hiertegenaan kijkt. Die zonnepanelen leveren immers niet genoeg op. Komt kernenergie in beeld? Voorts memoreert ze de toezegging uit juni over de buurtbatterij. Ze hoort graag hoe het daarmee staat. Dat kan immers een mooie oplossing zijn.

Niet alle beantwoording van de technische vragen bij Ruimte en Wonen is haar helemaal duidelijk. Bij nr. 125 vraagt mevrouw Van Andel hoeveel geld er nog in het uitvoeringsprogramma Binnenstedelijk bouwen en versnellen woningbouw zit. Het antwoord gaat over het masterplan Wonen.

Bij nr. 126 over een dekkingsvoorstel voor het masterplan Wonen wordt gezegd dat er een dekkingsvoorstel komt voor de grotere bedragen. Dat budget is nog niet volledig uitgegeven, maar wel volledig toegezegd. Dat is geen antwoord op de vraag hoeveel budget er zit in het uitvoeringsprogramma. Dat bedrag gaat in 2023 fors omlaag, terwijl het toch een succesvol programma is. Ze is benieuwd waarom dat bedrag wordt verlaagd.

Over het masterplan Woningbouw leest ze dat er nog forse bedragen nodig zijn, maar er wordt niet ingegaan op de vraag of er straks een dekking wordt voorgesteld. Ze hoort graag hoe dat straks in het najaar gaat. Betekent dit eerst de Begroting vaststellen en bij het masterplan Wonen alsnog beslissen de bedragen anders uit te geven?

Bij nr. 124 over de rol van de provincie bij de nieuwe Omgevingswet, leest ze in de Begroting dat die rol bij ruimtelijke kwaliteit zal toenemen door de in de wet opgenomen zorgplicht, maar in de beantwoording leest ze dat de rol van de provincie niet verandert. De uitleg van algemene en specifieke zorgplicht begrijpt ze niet.

De heer **Mülder** (D66) stelt vast dat het nieuws de laatste tijd wordt gedomineerd door de opgave in de provincie van 183.600 woningen in Noord-Holland en de 900.000 woningen in heel Nederland voor 2030. Hij vraagt zich af in hoeverre dat reëel is en hoe de gedeputeerde denkt over de harde en zachte plancapaciteit die lijkt te zijn afgenomen. Daar komt de stikstofproblematiek nog bij, maar over het effect daarvan op de woningbouw leest hij geen woord. Zijn grootste onrust zit bij het masterplan Wonen. De versie 2.0 ligt er nog altijd niet. In de Begroting leest hij wel dat er voor de grote, aanvullende maatregelen een separaat dekkingsvoorstel komt. D66 zou graag nu zien wat de plannen zijn, ook om de financiën integraal te kunnen doornemen. In de Statenvergadering zou PS de eerdere versies van dit “werkdocument” hebben vastgesteld, maar dat is volgens de heer Mülder niet het geval. In de Begroting staan verschillende plannen die echter alleen nog maar in conceptversie aan PS zijn voorgelegd. Het masterplan – waarbij nog keuzes zouden moeten worden gemaakt – ligt nu ten grondslag aan deze begroting, terwijl er nog helemaal geen inhoudelijke discussie is gevoerd. Door in te stemmen met deze Begroting zou PS de facto instemmen met het actief grondbeleid van de provincie, waarbij hij zich afvraagt

of dit wel de meest efficiënt bestede euro's zijn om de woningbouw uit het slop te trekken. Die zin zou hij dus graag uit de Begroting geschrapt zien. Zo nodig komt hij daarvoor met een amendement.

Tot slot geeft hij aan erg blij te zijn dat de inspanning om expats te verleiden zich te spreiden over de regio gelukkig in de Begroting staat.

De heer **Klein** (CU) krijgt graag bevestigd dat de gedeputeerde zich inzet voor alle woningzoekenden in Noord-Holland. De koppeling tussen deze begroting en de brede welvaart vindt hij heel plezierig. Gaat het over het klimaat, dan ziet hij dat de bijdrage aan de warmtetransitie naar beneden gaat van 23 miljoen euro dit jaar naar nog geen miljoen euro volgend jaar terwijl de opgave eigenlijk alleen maar groter is. Dat vergt een toelichting.

Gaat het om de bijdrage aan een versnelling van de woningbouwproductie en binnenstedelijk bouwen, dan gaat die omlaag van 9 miljoen euro naar 2 miljoen euro. Hij is benieuwd of met deze Begroting de kaders voor beleid worden vastgesteld of dat het de accordering van bestaande plannen op de meerjarenbegroting betreft.

Het is fijn dat het ov-knelpunt Alkmaar nu in het addendum staat opgenomen. De bijdrage aan het masterplan Wonen is echter nog niet ingevuld. Datzelfde geldt voor de bijdrage groen staal. Hij hoort graag wanneer GS denkt deze punten concreet in te vullen.

De heer **Van Hooff** (PVV) bedankt voor de beantwoording van de twee technische vragen. Hij is benieuwd of het uitstel van de Omgevingswet nog invloed heeft op het provinciaal beleid en zo ja hoe.

Statenlid **Van Wijnen** (GroenLinks) is ook blij over de koppeling met brede welvaart in deze Begroting. Ze is benieuwd naar de beantwoording van de vragen over het masterplan Wonen, hoe de financiering rond komt en wat dat betekent voor het tempo.

Mevrouw **De Vries** (PvdA) legt de focus op twee grote onderwerpen: voldoende betaalbare woningen op de juiste plek die ook betaalbaar blijven en de energietransitie. Samen met GroenLinks, D66 en de PvdD komt ze met een motie die vraagt om duidelijkheid als het gaat op welke zaken PS invloed kan uitoefenen om mensen en middelen het meest efficiënt in te zetten om die CO₂-opgave te behalen. Ze denkt hierbij aan een monitor zoals Utrecht die kent.

De provincie moet goed kijken naar de industrie en naar bedrijven. Strakke handhaving is nodig bijvoorbeeld als het gaat om de besparingsplicht. Ze is benieuwd of de Omgevingsdiensten daarvoor voldoende geëquipeerd zijn en of daar nog ruimte voor opschaling zit.

De heer **Van den Berg** (JA21) ziet in het addendum weer de grote onzekerheid rond de kosten voor het masterplan Wonen. Die concrete kosten moeten dit najaar inzichtelijk worden. Dan kan PS de opdracht geven aan GS om op zoek te gaan naar dekking hiervoor. Wonen is een van de belangrijkste taken van de provincie in deze tijden van woningnood. De kosten moeten worden geborgd in de Begroting voor het komende jaar, maar helaas zijn die kosten nog niet verwerkt in deze Begroting. Hij hoort graag hoe de gedeputeerde de mogelijkheid tot dekking inschat.

De netcongestie vormt een groot probleem en blijft dat waarschijnlijk de komende jaren ook. Geraamde kosten in 2025 zakken terug naar slechts 200.000 euro. De provincie dient die netcongestieproblemen echt op zowel korte als lange termijn aan te pakken. Daarbij hoort een structureel en realistisch budget. Hij krijgt graag de verwachte kosten toegelicht en hoe die meerjarig in de Begroting worden geborgd.

Statenlid **Zoon** (PvdD) ziet grote uitdagingen in de Begroting: stikstof, klimaatverandering, woningtekort en elektriciteit. De verwachtingen voor de Begroting inzake die transitie waren dan ook hoog, maar dat gebeurt niet. De reductie van 60% CO₂-reductie is noodzakelijk, maar dat is geen provinciaal doel. 55% reductie gaat de provincie niet halen met de huidige omvang van Tata Steel en de luchthaven Schiphol. Voor belangrijke meerjarenbeleidsdoelstellingen zoals de woontransitie, de energie-infrastructuur en de circulaire economie staat in de Begroting minder opgenomen. De Partij voor de Dieren kent wel een aantal maatregelen om versneld de doelstellingen te behalen. Daar komt hij in andere commissies op terug. Die extra CO₂-reductiemaatregelen zijn echt een vereiste. In die poging tot stikstofreductie heeft het weinig zin om luchtwassers te plaatsen die weinig nut hebben maar wel een grote impact op het energieverbruik.

Zorgen zijn er rond handhaving bij verduurzaming en bij ondersteuning voor energiebesparende maatregelen bij het mkb. De PvdD heeft al eerder aangedrongen op die verplichting. Nu leest hij in het plan van aanpak dat “er vooral lange adem nodig is.” De OD’s en de provincie moeten hier echt meer werk van maken. Niet alle openbare verlichting is vervangen door ledverlichting, hoewel de gedeputeerde van destijds hier al in 2011 op aangesproken werd. Het helpt om bestaande potentie beter te benutten naar het voorbeeld van de gemeente Utrecht.

De Begroting roept de vraag op of de grote uitdagingen nu worden aangegaan of vooruitgeschoven worden naar de volgende periode – met het risico op een jaar vertraging tijdens de coalitievorming en verdere uitwerking. De Partij voor de Dieren komt met een aantal voorstellen om snelheid te maken, te handhaven en te verbeteren.

De heer **Mangal** (DENK) bespreekt graag de risico’s. Er zit een groot probleem bij de bouwopgave. Die kampt met hogere materiaalkosten, personeelskosten en hogere energiekosten. Er is vooral een schreeuwend tekort aan sociale en middenhuur. Dat betekent dat er waarschijnlijk financiële gevolgen voor de gemeenten zullen zijn of dat er sprake zal zijn van gentrificatie. Dan kunnen slechts mensen met geld in bepaalde gemeenten wonen. De resterende Noord-Hollanders moeten dan vertrekken naar Flevoland. Hij is benieuwd hoe de provincie hiermee rekening houdt, hoe dit wordt gemonitord, of deze zaken überhaupt worden bijgehouden en of daarvoor wel middelen zijn vrijgemaakt.

In de energiecrisis moesten gemeenten nieuwe contracten afsluiten omdat ze Russisch gas moesten afstoten. Een aantal heeft dat inmiddels gedaan, maar wel tegen enorm verhoogde tarieven. Dat zal z’n weerslag hebben op het beleid van die gemeenten en dat is wellicht van invloed op het energiearmoedebeleid in die gemeenten. Hij hoort graag of er geld is vrijgemaakt om dat nauwlettend te monitoren en wat de provincie gaat doen als ze moet bijspringen.

De heer Mangal mist een risicostrategie voor de eigen provinciale kosten. Hij is namelijk benieuwd met welke inflatie wordt gerekend.

Gedeputeerde **Loggen** heeft bij het masterplan Wonen al eerder aangegeven dat het om een behoorlijk volume aan middelen gaat die daarvoor nodig zijn. Dat kan niet uit de lopende begroting worden gefinancierd, maar dat vergt een dekkingsvoorstel. Daarin staan alle maatregelen opgesomd die GS denkt te kunnen leveren om juist die versnelling en die betaalbaarheid in de woningbouw te bevorderen.

Een aantal vragen ging over de budgetten die naar omlaag zijn gegaan. Aan het einde van een collegeperiode raken de beschikbare middelen op. Wil men het beleid continueren, dan zullen daarvoor opnieuw middelen beschikbaar moeten worden gesteld. Dat is gebruikelijk.

Gaat het om de plancapaciteit, dan worden gemeenten permanent gevraagd die plancapaciteit te actualiseren. Sommige plannen zijn mooi, maar worden nooit gerealiseerd vanwege contouren, vanwege protesten of andere factoren. Die 6000 woningen minder in Amsterdam is zo'n voorbeeld van het actualiseren van de plancapaciteit. De zachte plancapaciteit moet daarom altijd zo snel mogelijk hard worden gemaakt waarbij de zoektocht naar zachte plancapaciteit altijd doorgaat. Vooralsnog kan de provincie bogen op meer plancapaciteit dan ze op dit ogenblik aan woningbouwplannen heeft.

De gedeputeerde stelt dat het aantal van 183.600 woningen vanuit de verstedelijkingsstrategie en vanuit de discussies rondom wonen al meerdere keren met de Staten is gedeeld. Dat bod is samen met de regio, samen met de MRA voorzien van een reality check richting het Rijk gegaan. Daarin zitten aspecten als stikstof en krapte verwerkt. Bij het Rijk is aangegeven dat dit een zeer ambitieus bod is. Toch denkt GS op basis van de voorhanden informatie dat dit aantal haalbaar is, mits het Rijk over de brug komt met een aantal randvoorwaarden zoals middelen, regelgeving en het wegnemen van drempels. Als het om stikstof gaat, heeft de provincie nu nog met een vrijstelling te maken. Vervalt die, dan raakt dat de productie wel.

De heer **Van den Berg** (JA21) weet dat de afspraak met het Rijk 183.600 woningen behelst. Hij is benieuwd wat er gebeurt als het Rijk zijn belofte niet nakomt op die zeven voorwaarden en hoeveel woningen er dan nog zouden kunnen worden gebouwd in Noord-Holland. Voort hoort hij graag welke voorwaarde de gedeputeerde het allerbelangrijkst acht.

Gedeputeerde **Loggen** weet dat de cumulatie van geluid circa 80.000 woningen raakt. Als die randvoorwaarden niet worden ingevuld, wordt dat beoogde aantal van 183.600 niet behaald. Er is heel regelmatig overleg met het Rijk over wonen. Het Rijk geeft de provincie een hoge ambitie mee en die probeert de provincie echt na te jagen, maar het Rijk heeft daarbij ook zijn verantwoordelijkheid om obstakels weg te nemen. Twee voorwaarden zijn in ieder geval cruciaal: financiën – zeker als het gaat om projecten met een sociale component – en regelgeving. Zo zouden er 2500 studentenwoningen in Amstelveen kunnen worden gebouwd, maar dat mag niet vanuit de rijksregelgeving. Dat maakt het dus heel complex. Het Rijk moet zich doortastend opstellen, misschien door ontheffing te verlenen of zaken op een andere manier in te vullen.

Mevrouw **Van Soest** (PvdO/50+) benadrukt dat er niet alleen woningen nodig zijn voor studenten, maar heel veel ouders zien hun kinderen echt graag het huis verlaten. Ze wijst op de afspraak tussen de

staatssecretaris en de wethouder in Amsterdam: als daar een x-aantal asielzoekers worden opgevangen, betaalt het Rijk voor 300 woningen. Ze hoopt dat de gedeputeerde ook zo'n aanbod heeft gehad.

Gedeputeerde **Loggen** wijst erop dat een oud-raadslid toch echt wel weet hoe het zit met die verhouding tussen Rijk, provincie en gemeente. Het Rijk maakt rechtstreeks afspraken met gemeenten als het gaat om locaties. De provincie is geen gemeente. Het gaat overigens over 3000 woningen.

De heer **Mülder** (D66) is benieuwd of het masterplan Wonen ook een randvoorwaarde vormt om het beoogde aantal te bouwen woningen te behalen en of de gedeputeerde dat masterplan heeft meegenomen in zijn bod aan het Rijk.

Gedeputeerde **Loggen** licht toe dat het masterplan een instrument is. Dat voorziet in het versnellen en het betaalbaar houden van woningen; dat gaat niet over de omvang.

Richting het CDA geeft de gedeputeerde aan de vragen nog eens goed uit te zoeken. Als vragen door elkaar heen zijn gehaald, heeft hij dat ook in de naleesronde kennelijk over het hoofd gezien, waarvoor excuses. **Hij zorgt ervoor dat de juiste antwoorden alsnog komen.**

De provincie heeft geen monitoringbeleid op gentrificatie van woonwijken. Er wordt gebouwd voor de vraag en die komt voornamelijk vanuit Noord-Hollanders. Er is geen beleid om Noord-Hollanders in Noord-Holland te blijven laten wonen. Keuzevrijheid staat voorop. Dit ligt primair op het terrein van de gemeenten. Het Rijk schrijft inmiddels voor: 30% sociale huur en 30% sociale middenhuur. Daar zal de provincie waarschijnlijk op moeten gaan toezien.

De heer **Mangal** (DENK) vraagt zich af hoe vrij die keuze is om in een woning te blijven wonen die je niet kunt betalen. Een andere woning is niet te vinden. Dat betekent al snel dat je dan de provincie uit moet.

Gedeputeerde **Loggen** wijst erop dat gemeenten en provincie een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben om te zorgen voor een evenwichtige opbouw van het woningbestand. Dat betekent dat er een contingent betaalbare woningen moet zijn: sociale woningen, koop en huur; woningen in het middensegment en woningen in het hogere segment. Noord-Holland moet een diverse provincie blijven. Het kan niet zo zijn dat mensen in laagbetaalde banen naar de randen van de provincie worden geduwd als ze in het hart van de provincie werken. De gemeenten bouwen voor alle doelgroepen en de provincie voorziet in de mogelijkheden dat de gemeente dat kunnen doen. In de Woonagenda zijn de trends en de bewegingen zichtbaar met statistieken. Zo monitort de provincie dat. Daarover is al eens een briefing geweest. Dat kan wellicht aan het begin van de volgende periode nog eens gebeuren. Het monitoren van gentrificatie ziet hij echter niet als een provinciale taak.

De heer **Mülder** (D66) hoort de gedeputeerde aangeven dat die 183.600 woningen ook betaalbaar moeten zijn. Maar de provincie heeft zich wel gecommitteerd aan de factor tijd. Die woningen moeten er immers voor 2030 wel staan. Daarnaast is afgesproken dat twee op de drie nieuwe huizen in een betaalbare categorie moeten vallen. Daarvoor is het masterplan Wonen nodig. Als dat onderdeel is van de afspraak, dan benadrukt hij dat PS dat masterplan Wonen nog niet heeft goedgekeurd.

Gedeputeerde **Loggen** verzekert dat het masterplan geen onderdeel is van die afspraak.

Gedeputeerde **Stigter** maakt zich eveneens grote zorgen over de netcongestie. Die raakt inmiddels ieder opgave in Noord-Holland. Daarop heeft GS fors ingezet via drie werksporen: de versnelde benodigde infrastructuur, de slimme oplossingen en het toewerken naar het nieuwe energiesysteem van de toekomst. Die infrastructuur moet sneller, dus het gaat om verkorting van de vergunningsprocedures, versnelde besluitvorming en het gelijkschakelen van de werkprocessen tussen netbeheerder en overheden. Die slimme oplossingen worden gevonden in het bestaande netwerk nog intensiever te gebruiken door zaken collectief te doen en vraag en aanbod bij elkaar te brengen. Met dat energiesysteem van de toekomst kunnen ook moleculen – gas en elektra – worden uitgewisseld waarbij wordt gekeken hoe daarbij zo goed mogelijk kan worden geprogrammeerd. Daarvoor is het nodig dat ook gemeenten dat kunnen doen. Om die reden heeft de provincie regelingen opengesteld die gemeenten helpen om die procedures te versnellen, om die slimme oplossingen te vinden. Daartoe is ook een kennisbank ontwikkeld waarvan gemeenten en bedrijven gebruik kunnen maken. Ook dat blijft doorgaan. Voor slimme netoplossingen is deze zomer een regeling opengesteld. Die was al heel snel vol, dus daar komt ook een vervolg op. Helaas zal netcongestie de komende tijd aandacht blijven vergen – de komende jaren ook zichtbaar in de begroting.

De heer **Van den Berg** (JA21) is blij dat er budget voor die netwerkcongestie in de Begroting is verwerkt, maar hij kan die gigantische sprong van 3,7 miljoen euro naar 200.000 euro niet begrijpen.

Gedeputeerde **Stigter** licht toe dat de ambtelijke inzet de komende tijd gelijk zal blijven of zelfs zal groeien. De regeling die was opengesteld, zit vol. Er komt dus een nieuwe regeling maar die zit nog niet in deze Begroting. Die komt er wel in de volgende periode. Voor het nieuwe bestuur zal die infrastructuur een hoofdpoging vormen.

Als het gaat om windenergie, maakt niet alleen mevrouw Van Andel zich zorgen. Juist rond die netcongestie is een balans rond zon en wind wenselijk. In het RES-proces is een bottom up- benadering gekozen. De focus ligt nu wat meer eenzijdig op zon en dat vormt een extra probleem voor netcongestie. De provincie gaat met de gemeenten in gesprek om daar wat meer balans in proberen te brengen. De provincie kan gemeenten daarin ondersteunen met kennis of ingewikkelde procedures over te nemen, als die gemeenten daarom vragen. Inmiddels is er een onderzoek uitgezet voor die buurtbatterijen. Dat moet in kaart brengen wat waar helpt en hoe dat gefinancierd kan worden. Begin volgend jaar is dat onderzoek gereed en komt het naar PS.

De heer Klein informeerde naar de terugval in de warmtetransitie. Dat vindt GS absoluut niet minder belangrijk. Het is het meest ingewikkelde deel van de hele energietransitie. Een aantal belangrijke onderdelen waren echter nog onvoldoende uitgewerkt voor deze Begroting. Zo is er een geothermiecampagne geweest in MRA-gebied. Dat onderzoek heeft naast de doelstelling ook heel veel andere vragen opgeleverd die moeten worden verdiept. Er wordt nu nagedacht over een andere invulling van de gereserveerde middelen voor geothermie. Dat geldt ook voor de collectieve warmtesystemen. Daarvoor dient een aanvullende regeling te komen, naar verwachting bij de begrotingswijziging. De bedoeling is dat die in deze periode van start gaat.

Voor groen staal geldt hetzelfde. De provincie is in afwachting van hoe die groen staalroute zich gaat ontwikkelen. GS probeert dat proces te versnellen en is daarover in gesprek met Tata Steel, de Omgevingsdienst en het Rijk. Veel zaken zijn nog in beweging, zowel in de waterstofproductiekant als in de manier waarop Tata Steel zijn waterstofmaatstaf wil gaan halen. Die mate is wel nodig om vervolgstappen te kunnen zetten in de versnelling van de vergunningsprocedure.

Dan de energiebesparing bij bedrijven en industrie. Dit jaar heeft de provincie een energiebesparingsakkoord gesloten met bijna alle gemeenten met daaraan gekoppeld een regeling om die gemeenten te helpen hun bedrijven daarop aan te spreken. Die gemeenten zijn immers het bevoegd gezag voor die bedrijven. Het is een succesvol project. De regeling wordt goed gebruikt. Dat resulteert in extra opdrachten richting de Omgevingsdiensten die daar kennis-leerprogramma's op hebben gezet. Dus dat werkt. Bij de huidige gasprijzen speelt hetzelfde. De regeling is goed, maar het is een autonoom proces: maatregelen die zich binnen vijf jaar terugverdienen worden makkelijk geïmplementeerd. Het energiebesparingsakkoord houdt bedrijven aan die energiebesparingsplicht. Daarboven is de provincie bezig met een campagne voor een verdere 15% energiebesparing – los van een wettelijke terugverdienplicht.

De inhoud van de aangekondigde motie rondom monitoring kent de gedeputeerde nog niet. Hij verzoekt de statenleden die motie te betrekken bij de CO₂-analyse die vandaag ook staat geagendeerd.

Het gedwongen afstand nemen van Gazprominkoop van de gemeente is primair een zaak tussen gemeenten en het Rijk. Dat geldt niet voor de twaalf provincies. Welke impact dat heeft voor de uitvoering, kan de gedeputeerde niet aangeven. Waarschijnlijk is het een autonoom spoor dat gewoon doorgang vindt.

In de richting van de heer Van Hooff geeft de gedeputeerde aan dat er op basis van de huidige wetgeving geen milieuleges mogen worden geheven. Dat kan straks onder de nieuwe Omgevingswet wel. Dat betekent ook dat de provincie straks geen gebruik kan maken van een aantal instrumenten waarop ze wel had gerekend. Dat vergt straks een tweesporenbeleid dat extra inzet en extra middelen vergt. De minister heeft compensatie toegezegd.

Tweede termijn:

Mevrouw **Van Andel** (CDA) hoort dat er aan het einde van een periode nu eenmaal minder geld over is. Zij ziet echter dat er in 2023 al een stuk minder staat begroot. In de volgende periode wordt straks gesproken over 2024. Ze vreest dat dit gaat knellen. Ze hoopt dat de Staten daar nog iets aan kunnen doen.

Statenlid **Zoon** (PvdD) geeft aan dat een aantal van zijn moties raakvlakken zullen hebben met andere moties. Uiteraard komt de PvdD met moties rond de uitstoot van Tata Steel en Schiphol. Er komt ook een motie voor stikstofreductie juist als er technische maatregelen bij komen kijken die extra energie vergen. Bij overheidspanden heeft de provincie ook een besparingsopgave, bijvoorbeeld bij politie of deelnemingen. Die panden moeten natuurlijk ook gaan voldoen aan de energiedoelstellingen. Hij overweegt een motie om zicht te krijgen op de status van dergelijke panden. De heer Zoon is blij met de

CO₂-monitoring. Er kunnen straks emissievrije zones komen en daar komt de Partij voor de Dieren bij de Begroting nog op terug.

De heer **Mülder** (D66) concludeert dat de doelen die zijn gesteld, niet afhankelijk zijn van het masterplan Wonen. In de Begroting staat dat er actief grondbeleid wordt uitgevoerd. Daarvoor is het nu nog wat te vroeg. Hij hoort graag of de gedeputeerde die zinsnede er zelf uithaalt of dat D66 daarvoor met een amendement moet komen.

Gedeputeerde **Loggen** legt uit dat er op het moment dat de gereserveerde gelden zijn besteed, minder dingen mogelijk zijn. GS probeert dit mee te nemen in het masterplan Wonen. Naar verwachting is er aan het einde van het jaar wel meer duidelijkheid over wat wel of niet zou kunnen. PS stemt niet in met actief grondbeleid, want het masterplan Wonen gaat de provincie nu niet vaststellen. GS kan de tekst niet meer wijzigen, want de tekst ligt ter behandeling bij de Staten. Als PS dat nog wil wijzigen, moet dat middels een amendement.

De heer **Mülder** komt met een amendement.

De **voorzitter** concludeert dat dit punt als bespreekpunt doorgaat naar GS.

1.